

Ihmishengen turvallisuudesta merellä vuonna 1974 tehdyn kansainvälisen yleissopimuksen liitteeseen ja alusten aiheuttaman meren pilaantumisen ehkäisemisestä vuonna 1973 tehtyyn kansainväliseen yleissopimukseen liittyvän vuoden 1978 pöytäkirjan I pöytäkirjaan tehdyt muutokset; voimaansaattaminen

Asian tausta

Kansainvälisessä merenkulkujärjestössä (International Maritime Organization, jäljempänä IMO) on vuosikymmenten ajan kehitetty kattava kansainvälinen sääntelyjärjestelmä alusten turvallisuudesta ja turvallisesta käytöstä, miehistön pätevyydestä, aluskuljetuksiin liittyvistä vastuukysymyksistä sekä alusliikenteen ympäristölle aiheuttamien haittojen ehkäisemisestä. Alusturvallisuuden kannalta keskeisin yleissopimus on ihmishengen turvallisuudesta merellä vuonna 1974 tehty kansainvälinen yleissopimus (SopS 11/1981, jäljempänä SOLAS-yleissopimus).

Kansainvälinen merenkulkujärjestö on hyväksynyt 108. meriturvallisuuskomitean istunnossaan päätöslauselman MSC.550(108), jolla tehdään muutoksia SOLAS-yleissopimuksen liitteen lukuihin II-2 ja V. SOLAS-yleissopimuksen liitteen II-2 lukuun tehtävillä muutoksilla parannetaan yleisesti alusten, mukaan lukien matkustaja-alusten, paloturvallisuutta ja polttoöljyn käytön turvallisuutta. Tarve uusille tarkemmille vaatimuksille perustuu uusiin tuotteisiin alusympäristössä, kuten vaihtoehtoisiin aluksella käytettäviin tai kuljetettaviin polttoaineisiin tai sähköautojen kuljetukseen erityis- ja ro-ro-lastitiloissa sekä sääkansilla.

SOLAS-yleissopimuksen liitteen V luvun 31 ja 32 sääntöön tehtävillä muutoksilla yksinkertaistetaan konttien katoamista koskevien ilmoitusten käsittelyä sääntelyvelvoitteiden noudattamiseksi, määrätään lippuvallion ilmoitusvelvollisuudesta IMO:lle, lisätään merenkulun turvallisuutta ja ehkäistään ympäristön pilaantumista. SOLAS-yleissopimuksen liitteen V luvun 31 sääntö koskee vaarailmoituksia ja 32 sääntö näiden vaarailmoitusten sisältöä. Mereen katoavien konttien aiheuttamat ongelmat ovat olleet paljon esillä viime vuosina. Mereen katoava kontti voi sijainnista riippuen aiheuttaa vaaraa muulle merenkululle, jolloin oikea-aikaisen tiedon välittäminen kadonneesta kontista edistää merenkulun turvallisuutta. Lisäksi jokaisella mereen katoavalla kontilla on negatiivisia vaikutuksia meriympäristölle.

SOLAS-yleissopimuksen liitteen määräykset mereen kadonneita kontteja koskevista ilmoituksista haluttiin tehdä pakollisiksi myös alusten aiheuttaman meren pilaantumisesta vuonna 1973 tehtyyn kansainväliseen yleissopimukseen liittyvän vuoden 1978 pöytäkirjan (SopS 51/1983, jäljempänä MARPOL-yleissopimus) nojalla. Siksi MARPOL-yleissopimuksen haitallisia aineita koskevista vaaratilanteista tehtäviä ilmoituksia koskevaan I pöytäkirjaan lisättiin viittaus edellä kuvattuihin SOLAS-yleissopimuksen sääntöihin. MARPOL-

yleissopimuksen muutos tehtiin IMO:n merellisen ympäristön suojelukomitean 81. istunnossa päätöslauselmalla MEPC.384(81).

Hallituksen esitys eduskunnalle SOLAS-yleissopimuksen liitteeseen, MARPOL-yleissopimuksen I pöytäkirjaan ja painolastivesiyleissopimuksen liitteeseen tehtyjen muutosten hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi sekä laeiksi merilain 6 luvun 12 a §:n ja väylämaksulain muuttamisesta (HE 20/2025 vp) annettiin eduskunnalle 27.3.2025. Eduskunta hyväksyi hallituksen esityksessä tarkoitetut yleissopimusten liitteisiin ja pöytäkirjaan tehdyt muutokset sekä hallituksen esitykseen sisältyvät 1.-4. lakiehdotuksen 6.5.2025 (EV 43/2025 vp). Tasavallan Presidentti hyväksyi SOLAS-yleissopimuksen liitteeseen ja MARPOL-yleissopimukseen liittyvän vuoden 1978 pöytäkirjan I pöytäkirjaan tehdyt muutokset ja vahvisti voimaansaattamislain (268/2025) 23.5.2025.

Voimaantulo

Muutokset katsottiin SOLAS-yleissopimuksen ja MARPOL-yleissopimuksen niin sanotun hiljaisen hyväksymismenettelyn mukaisesti hyväksytyiksi 1.7.2025, koska niitä ei vastustanut tarvittava osuus sopimuspuolista. Siten ne tulevat voimaan 1.1.2026.

Voimaansaattamislain on tarkoitus tulla voimaan nyt annettavalla valtioneuvoston asetuksella samanaikaisesti edellä mainittujen muutosten kansainvälisen voimaantulon kanssa 1.1.2026.

Ahvenanmaan maakuntapäivien suostumus

Esitetyt sopimusmuutokset koskevat kauppamerenkulkua. Näin ollen Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 27 §:n 13 kohdan mukaan sopimusmuutosten määräykset kuuluvat valtakunnan lainsäädäntövaltaan. Koska muutokset eivät sisällä Ahvenanmaan maakunnan toimivaltaan kuuluvia määräyksiä, muutosten voimaansaattamissäädökselle ei ole tarpeen pyytää Ahvenanmaan maakuntapäivien hyväksyntää itsehallintolain 59 §:n 1 momentin mukaisesti.

Säännöskohtaiset perustelut

SOLAS-yleissopimuksen liitteeseen ja MARPOL-yleissopimukseen liittyvän vuoden 1978 pöytäkirjan I pöytäkirjaan tehdyistä muutoksista muut kuin lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset ehdotetaan saatettavaksi voimaan blankettiasetuksella, jolla säädettäisiin samalla voimaansaattamislain voimaantulosta.

Ehdotetun asetuksen 1 §:n ensimmäisessä momentissa säädetään, että SOLAS-yleissopimuksen liitteeseen ja MARPOL-yleissopimukseen liittyvän vuoden 1978 pöytäkirjan I pöytäkirjaan tehdyt muutokset tulevat voimaan 1.1.2026 niin kuin siitä on sovittu. Pykälän toinen momentti sisältää tavanomaisen säännöksen kansainvälisten velvoitteiden kansallisista hyväksymis- ja voimaansaattamisvaiheista. Asetuksen 2 §:ssä säädetään, että yleissopimusten muut kuin lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset ovat asetuksena voimassa. Asetuksen 3 § sisältää säännöksen voimaansaattamislain voimaantulosta. Asetuksen 4 § sisältää asetuksen voimaantulosäännöksen.

Laintarkastus

Asetus on tarkastettu oikeusministeriön laintarkastuksessa.

Toimivalta

Valtioneuvoston asetus annettaisiin ihmishengen turvallisuudesta merellä vuonna 1974 tehdyn kansainvälisen yleissopimuksen liitteeseen ja alusten aiheuttaman meren pilaantumisen ehkäisemisestä vuonna 1973 tehtyyn kansainväliseen yleissopimukseen liittyvän vuoden 1978 pöytäkirjan I pöytäkirjaan tehdyistä muutoksista annetun lain (268/2025) 2 ja 3 §:n sekä valtioneuvoston ohjesäännön 3 §:n 3 kohdan nojalla.

Esitys

Esitetään, että valtioneuvosto antaisi asetuksen ihmishengen turvallisuudesta merellä vuonna 1974 tehdyn kansainvälisen yleissopimuksen liitteeseen ja alusten aiheuttaman meren pilaantumisen ehkäisemisestä vuonna 1973 tehtyyn kansainväliseen yleissopimukseen liittyvän vuoden 1978 pöytäkirjan I pöytäkirjaan tehdyistä muutoksista.

Esittelijä

Katja Viertävä, liikenne- ja viestintäministeriö